

O nejlepším státě

XX. O obydlí

In: Bernard Bolzano (author); Martin Jašek (other): O nejlepším státě. (Czech). Plzeň: M. Jašek, 1934. pp. 177--178.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/400062>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

KAPITOLA XX.

OBYDLÍ.

TAKÉ PÉČE O BYDLENÍ OBČANSTVA JEST VĚCÍ STÁTU. — HLAVNÍ ZÁSADY: A. DOMY OBYTNÉ NEBUDEŽ MAJETKEM SOUKROMÝM, NÝBRŽ VLASTNICTVÍM OBCE (STÁTU). — B. V ZAŘÍZENÍ JEJICH JEVIŽ SE POKROK PO KAŽDÉ STRÁNCE UŽITEČNÉ, ZEJMÉNA VŠAK PO STRÁNCE ZDRAVOTNÍ. — C. PŘEPYCH, OKÁZALOST BUDEŽ VYHRAŽENY JEN BUDOVÁM VEŘEJNÝM.

Podle zásad výše vytčených¹⁾ jest vyloučeno, aby mohl býti *dům majetkem soukromým*.

1. Domy obytné — majetkem veřejným.

Náleží *obci* [státu], a občané, kteří jej obývají, platí přiměřené *nájemné* — asi tolik, kolik vyžaduje *vydržování a stavba* jeho, kdyby jej totiž bylo třeba zbořiti a znova vystavěti²⁾.

Jak jest naproti tomu *nevhodné a nesmyslné* dnešní zřízení, pokud se týká těchto věcí, jest třeba uvážiti.

Důvody.

Dům, který jest obýván *pěti* nebo *šesti* rodinami, vynáší majiteli svému zpravidla tolik, že za to může žíti *s celou rodinou*, i při všech nákladech, jakých dům vyžaduje!

Jaká to *nespravedlnost a zvrácenost!*

Pět až šest rodin žíví ze své práce jednu rodinu, kterážto — žijíc sama bez práce — jako by měla právo žádati, aby šestý díl toho, z čeho žije, dala jí každá z rodin *nájemníků!*

Dnešní zvrácenosti.

1) V *kap. X.* [X. t. řeč. »zákon majetkový«].

2) Sic! [»... so viel, als die Erhaltung desselben und die nach seinem gänzlichen Einsturze nötig gewordene Wiederherstellung fordert«]. Míni se tím zajisté *amortisace kapitálu* do stavby vloženého, ovšem *řádně* — podle zásad *kap. X.* — propočtená. Srv. tamtéž *zákon VIII.* a *zákon XII.* [Eventuální *výhody a ulehčení* při placení nájemného].

Není to kruté *nadpráví*, není to takřka *system robotní*³⁾ ?

2. Pokrok
kultury
bydlení.

Že však ve *výstavbě* a *vnitřním zařízení* domů lze učiniti časem *pokroky*, aby bydlení v nich bylo tu *zdravější*, tu *pohodlnější* a *příjemnější* nežli v dřívějších, aby získala i *trvanlivost* domů, aby mohly býti také *budovány laciněji*, nikdo zajisté nepopře^{3a)}).

Zvláště však jest dbáti toho, aby obytné místnosti byly vždy *suché* a *světlé* — v souhlase s předpisy *zdravovědy*. V zemích, kde toho žádá podnebí, pečujž stát i o to, aby bylo možno bydlet *v zimě v jiných místnostech než v létě*.

3. Budovy
veřejné.

Nádhery a *přepychu* není třeba v domech obytných. Zdobeny buďte — na př. *raritami místa* — jen *budovy veřejné*.

Vhodné by i bylo, aby na nich, v každém sále, v každé místnosti — ovšem také jinde, kdekoli to dovolují poměry⁴⁾ — byly *nápisy* a *kresby*, skýtající poučení občanu (na př. průpovídky *mravní*, kresby z *přírody* a pod.), aby každý, kdo si všímá takových-to kreseb nebo nápisů, měl příležitost seznámit se s tím, čeho mu poskytuje *moudrost životní*, [*zkušenost lidská*], *věda* [*přírodní*]⁵⁾.

³⁾ »Muss man nicht eingestehen, dass das Hausherrnrecht eine *Grausamkeit* sei, welche der des *Robotsystems* und andern wenig nachgibt?« K tomu v originále po straně poznámka tužkou [N. B.], kterou učinil Bolzano při pozdějším pročitání rukopisu.

^{3a)} Poznámky k překladu!

⁴⁾ Na ulicích, v sadech atd., krátce na veřejných místech.

⁵⁾ Poznámky k překladu! [V II. části knihy].